

SVENSKA
ESPERANTO-
TIDNINGEN

INFORMATIONSNUMMER
PÅ SVENSKA

La Espero

1997:3

**Första kongressen
i Esperantogården**

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694
Julio 1997 • 85-a jarkolekto
Fondita en 1913

Redaktion:

Jan Setréus
Franko Luin (teknisk redaktör)

Frågor om prenumeration o. dyl.:

Esperanto-Centro, Vikingagatan 24,
113 42 Stockholm, tel. 08-34 08 00

E-post: espero@esperanto.se

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utformning: Omnibus Typografi, Tyresö

Tryck: HA Reklamtryck, Stockholm

Prenumeration 1997: 170 kr.

Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlemsavgiften. Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Adress: Esperanto-Centro,
Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm,
tel. 08-34 08 00, fax 08-34 08 10

E-post: sef@esperanto.se

Hemsida: www.esperanto.se

Öppettider: Esperanto-Centro har flexibla öppettider dagtid. Ring i förväg!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 1997:

Direktansluten medlem 170 kr.
Famijemedlem (utan tidning) 75 kr. Ungdomsmedlem (max 20 år) 75 kr. Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund och får dess tidning *Kvinpinto*.

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

Telefon: 08 - 34 08 00

Fax: 08 - 34 08 10

E-post: eldona@esperanto.se

Hemsida: www.esperanto.se/eldona

Postgiro: 578-5

Telefontid: Samma som EsperantoCentro Stockholm.
Skriftliga beställningar expedieras under hela året.

Styrelsens ordförande: Bertil Nilsson,
Kopparvägen 37, 6 tr., 175 72 Järfälla

Manusstopp den 31/8

Manus till *La Espero*

sänds till Jan Setréus
Mörtg. 7 SV, 133 43 Saltsjöbaden

La Espero estas presata sur recikligita papero.

Esperanto: Hobby? Social gemenskap?

Sedan urminnes tider har det funnits olika språk. Om du har besökt ett främmande land någon gång, utan att kunna landets språk, och då behövt kommunicera, men inte lyckats göra dig förstådd, vet du hur bedrövt det kan kännas i språkligt utanförskap.

Många sådana situationer inträffar dagligen runt om i världen, och det är många människor som i den situationen önskar att det hade funnits ett gemensamt språk för mänskligheten. En enväldig diktator för hela världen, skulle förmodligen kunna tvinga in alla i ett enda språk, men då skulle han nog få ta till dödsstraff som övertalningsmedel.

I det forna Sovjetunionen krävde ledningen att alla inom unionen skulle lära sig och använda ryska språket. Någon gång under 1970-talet såg jag en statistik över hur många språk inom Sovjet som användes dagligen för radioprogram, och hur många lokala språk som användes i skolor. Det rörde sig om 65 olika språk! Människor vill inte överge sina modersmål.

Om det inte går att tvinga människor in i ett enda modersmål, så skulle det kanske gå att få ett beslut för alla länder, att vid sidan av modersmålen, använda ett och samma språk. Då skulle problemen, som nämndes här ovan, kunna försvinna efter ett antal år.

Internationella konferenser har under åren misslyckats med mycket enklare problem än att försöka enas kring valet av ett internationellt "sidospråk".

Skulle det passa med engelskan, som för tillfället har stor spridning, eller

skulle kinesiskan, som redan talas av en miljard människor, vara ett bättre val? Vi får inte glömma att spanska språket är modersmål i många länder. Ett annat språk som finns i ca 20 länder är arabiskan – så vad väljer vi?

En kines behöver minst tio år för att uppnå användbar nivå i engelska. En engelsman skulle aldrig kunna lära sig kinesiska. Filosofer och en del språkmänniskor har insett att problemet bara har en lösning, och det är ett "konstgjort" språk, som alla skulle kunna enas om på grund av neutraliteten med ett sådant språk. Fördelen med ett sådant planerat språk är att det kan göras enkelt och regelbundet, trots att det utgår från befintliga språk med oregelbundenheter. Esperanto är beviset för detta synsätt och lösningen på problemet.

Esperanto har redan stor spridning och undervisas på universitetsnivå i en del länder. Det finns fackfolk inom en mängd områden som arbetar internationellt med esperanto. För flertalet av de esperantokunniga runt om i världen är esperanto en underbar hobby, men de är medvetna om den mycket seriösa sidan med detta språk. Social gemenskap – speciellt med internationella förtecken - är en stark drivkraft för alla oss som klivit in i det "internationella språket", oavsett om vi tar det som en högst seriös verksamhet, eller som en ganska fantastisk hobby. Alla är välkomna i denna gemenskap!

Rom

ESPERANTOFÖRBUNDETS STYRELSE

Ordförande: Roland Lindblom, Stenbockens gata 102, 136 62 Haninge,
tel. 08-7774175

Vice ordförande: Franko Luin, Myggdalsvägen 123, 135 42 Tyresö,
tel. 08-7128291

Sekreterare: Wim Posthuma, Soldatgatan 40, 723 45 Västerås,
tel. 021-133529

Kassör: Börje Andersson, Ingegatan 4A, 541 50 Skövde, tel. 0500-412205

Ledamöter: Fredrik Olofsson, Laxtorpsvägen 279, 461 64 Trollhättan,
tel. 0520-71166 (*ungdomsverksamhet*)

Bengt Nordlöf, Boforsgatan 23, 123 46 Farsta, tel. 08-934170

Boo Mee Lindblom, Stenbockens gata 102, 136 62 Haninge,
tel. 08-7774175

Suppleanter: Jan Setréus, Mörtgatan 7 SV, 133 43 Saltsjöbaden, tel. 08-7177567
Ros-Mari Refai, Rämssvägen 4, 680 96 Lesjöfors, tel. 0590-30963
Karl-Gustaf Gustafsson, Aspvägen 1A, 541 48 Skövde, tel. 0500-430973

Kongress i eget hus

Här följer en av redaktören från esperanto översatt artikel om SEF-kongressen i Lesjöfors.

Artikeln har översatts för att göra den tillgänglig även för dem som är intresserade av esperanto, men ännu inte talar språket.

En viktig händelse för svenska esperantister! En viktig händelse för alla esperantister! För första gången har vi haft tillfälle att kongressa i vårt eget hus, i den stora imponerande Esperantogården i Lesjöfors!

I den mycket vackert, romantiskt och idylliskt belägna orten Lesjöfors har man realiserat ett sedan länge behövligt esperantohem. Det är ett ganska stort hus i två våningar med alla moderniteter och nödvändigheter: sallar för att se på tv, bibliotek, matsal, jättestort kök och gästrum, vackert och modernt ordnade med duschar, toaletter o.s.v., där mer än 60 personer kan övernatta i separata två- eller fyrbäddsrum. Sålunda är den inte bara ett esperanto-kollektiv, utan också ett gästgiveri, där man billigt och ändå bekvämt kan övernatta eller semestra. Och under sommaren, inträffar där esperantokurser, vilka leds av kapabla och erfarna lärare från Karlskogas folkhögskola.

Många esperantister känner redan väl till vår mycket erfarne esperantist och lärare Lars Forsman, som har hjälpt många att komma in i en ny mycket lockande värld kallad "Esperantujo".

I år i detta vårt nya hus arrangerades svenska esperantokongressen 1997. Så stolta vi var allihop att vi hade tillfälle att kongressa i vår första egna esperantogård! Och vi hoppas att den kommer att hjälpa oss träda in i en ny epok av spridning av detta lättaste, neutrala, vänskapsbringande och internationella språk.

Kongressen hade god framgång! Det visade redan det faktum, att inte alla esperantister kunde finna övernattningsplats i detta stora hus, utan måste göra bruk av en del andra övernattningslokaler. Ett bra resultat! Vi får hoppas att också framdeles detta hus inte ska räcka till för kursdeltagare i en kurs, utan att man måste dela upp kurserna i flera grupper. Det skulle vara den bästa lösningen, och vägvisare för esperantos framtid.

Invigning på lördagen

Kongressen började den 17 maj med en gemensam lunch i den nya esperantorestaurangen i samma hus. Med gott humör samlades esperantister där till en smaklig lunch, tillagad av hängivna

kvinnliga och manliga esperantister. Det var som vanligt vid gemensamma luncher att deltagare fann sina gamla bekanta och vänner, och fann många nya. På så sätt förlöt den första måltiden snabbt med prat och skratt, skämt och allvarliga samtal. Invigningen följde (liksom alla festprogram under den här kongressen) i Folkets hus i Lesjöfors, beläget inte mer än 200 m från Esperantogården. SEFs ordförande, "samideano" Roland Lindblom, hälsade kongressen och välkomnade kongressdeltagarna med ett mycket intressant tal.

Den andra punkten var ett tal av Lars de Geer som talade i kommunen Lesjöfors' namn. Han talade om de lokala problemen i staden och om det stora hoppet att denna Esperantogård mycket ska hjälpa till med att liva upp turistlivet i denna kommun.

Efter den mycket goda kvällsmaten, fortsatte man programmet med diverse framträdanden med esperantomusik, små sketcher och liknande korta programpunkter.

Under kvällsprogrammet ordnade man en speciell överraskning, när kommunen undfägnade alla kongressdeltagare med kaffe och en mycket välsmakande gräddtårta! Det var en icke väntad trevlig överraskning – och jättegoda tårta!

Samma dag hade esperantister tillfälle att tillsammans besöka Lesjöfors museum med intressanta dokument över arbetet, livet och aktiviteterna i grovarbeten, enkel teknik och industri på orten under gångna århundraden.

Årsmöte på söndagen

På söndagen liksom brukligt under kongresser arrangerades en ekumenisk gudstjänst i Lesjöfors lilla kyrka med aktivt deltagande av mer eller mindre alla närvarande kongressdeltagare.

Under söndagen ägde SEFs årsmöte rum med deltagande av ett flertal aktiva esperantister.

Med sitt uppmuntrande föredrag gav Bertil Nilsson hjälp i arbetet till esperantister som skulle kunna och vore kapabla att leda esperantokurser.

Efter lunchen talade klubbdelegater och erfarna esperantister om arbetet och aktiviteter i diverse klubbar i Sverige.

Rolig var också auktionen av böcker, vilka man sålde till värdet av en eller flera selma, en "valuta" uppkallad efter den kända svenska författarinnan Selma Lagerlöf. Och man sålde och auktionerade bort många böcker för flera "selmor".

Kongressdeltagarnas fulla uppmärksamhet tog frågeleken i "Esperantujo", med frågor från esperanto-kretsar; språkets uppkomst, år för diverse kongresser, kända esperanto-författare, grammatiska termer på esperanto, sällan använda esperanto-ords betydelse o.s.v. Ett stort antal deltog i leken, och i finalen vann våra två gäster från grannlandet Norge. Grattis till dem!!!

På måndagen om verksamheten

På måndagen, genast efter frukost, var det möte om fackorganisationer som finns i Sverige, och dessas verksamhet.

Det sista i programmet var en sammankomst, under vilken man behandlade den nyvalda styrelsens verksamhet för det år för vilket de blivit valda. Vi kunde se sittande mot oss nyvalda styrelsemedlemmar, vilka kommer att vara ansvariga för SEFs och esperantoorganisationers verksamhet under den nya period för vilken de har valts.

Flera esperantister deltog aktivt i diverse program, och bland dem konstaterade man att en mycket viktig, kanske den tyngsta bördan, bar under den här kongressen vår SEF-ordförande, duglige och arbetsvillige Roland Lindblom. Och speciellt honom, hela hittillsvarande styrelsen och alla aktiva esperantister tackade kongressdeltagarna och alla esperantister hjärtligt.

Och till den nya styrelsen önskar vi framgång i arbetet för esperanto!

Vi ska arbeta för att sprida esperanto för att klargöra för världen värdet av vårt neutrala, internationella språk, för att förklara för alla att vi arbetar för vänskapen mellan människor, mellan folk, för språket som inte känner gränser och inte heller barriärer, för den eviga freden.

Vera Persson

Lotteri för Esperantogården

BREVVÄN

Sextioårig pensionär vill brevväxla med invånare i vårt land, helst två eller tre personer. Hon är vegetarian, intresserar sig för icke-traditionell medicin och ett sunt leverne. Springer fem kilometer varje dag och åker skidor på vintern.
V. Siniauskiene,
Aainavos 7 Islauzas,
4343 Pzieny raj,
Litauen

Kungälv's Esperantoklubb har genomfört ett lotteri, och har med hjälp av vinsten kunnat teckna andelar till ett värde av 5 000 kr i Esperantogården. Ett initiativ som flera klubbar skulle kunna ta efter. Sexton vinstlotter gladdes också ett antal lottköpare, vars namn publicerades i nr 2 av klubbens medlemsblad.

Finskt besök

Under en blåsig vårdag i början av maj firades FEJO:s 20 års-jubileum i Stockholm. Det var ca 25 finländare som kom med färjan från Åbo och ungefär lika många svenska esperantister som deltog i aktiviteterna under dagen. Programmet bestod bl.a. av besök på EC (Esperanto-Centro) och diverse mu-

séer, middag på Hermans (med esperantotalande personal!) och därefter en härlig akustisk spelning av Persone. Ett stort tack till våra finska gäster och alla andra som deltog!

Håkan Lundberg

Ungdomsgrupp i Stockholm

Under våren har det startats en studiegrupp i Stockholm för ungdomar. Janko Luin har varit lärare och på slutet har även Bertil Wennergren, en av författarna till kursboken, hjälpt till. Det har blivit många härliga skratt åt de komiska texterna och illustrationerna i Grodan, som boken heter. Antalet deltagare har varierat från tre till sex och förhoppningsvis kommer våra skratt och studier att fortsätta till hösten.

Håkan Lundberg

Kongressmärken

Henry Thomander i Norrköping är en samlare av kongressmärken. I Norrköpingklubbens medlemsblad *Kelklinie pri* kan vi läsa om ett klubbmöte i vilket han berättar om sin samling av märken från kongresser, en samling som skildrar inte bara esperantorörelsens historia, utan även blir ett prov på vårt sekels konsthistoria.

Thomanders samling är emellertid inte komplett, och han uppmanar därför klubbmedlemmarna att söka i sina skrivbordslådor efter märken från esperantos världskongresser. De märken han söker är från:

35:e UK 1950 i Paris, 36:e UK 1951 i München, 38:e UK 1953 i Zagreb, 76:e UK 1991 i Bergen, 77:e UK 1992 i Wien, 78:e UK 1993 i Valencia, 79:e UK 1994 i Seoul och 80:e UK 1995 i Tammerfors.

Klubbens adress är:
Haldo Vedin
Jordbrogatan 57
603 80 Norrköping

SEJU – för dig mellan 0 och 30!

SEJU, det är Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund (Sveda Esperantista Junulara Unuiĝo på esperanto, därav den lite lustiga förkortningen). Vi finns till för dig som är mellan 0 och 30 år, och är intresserad av esperanto. I skrivande stund har vi just haft vårt årsmöte, en ny styrelse har valts, och vi ligger i startgroparna med flera spännande projekt.

En av våra viktigaste uppgifter är att ge esperantointresserade ungdomar i vårt avlånga land möjlighet att träffa andra esperantister. Därför ordnar vi läger och träffar. I maj kom FEJO, vår finska motsvarighet, till Stockholm och hälsade på. Vi visade dem vår kungliga huvudstad, åt god mat och lyssnade på

en konsert med Persone, esperantoband från Stockholm. Trevligt tyckte alla som var med.

Nästa sommar kommer vi att ordna KEF, Kultura Esperanto-Festivalo på Esperantogården i Lesjöfors. Det blir fem intensiva dagar fyllda av konserter, teateruppsättningar och kurser, där man själv kan förkovra sig i ämnen som t.ex. teatersport, gitarrspel och esperanto. Dessutom tänkte vi upptäcka den värmländska naturen på dressin och kanot.

Utomlands ordnas massor av intressanta ungdomsläger. Störst är IJK, Internacia Junulara Kongreso. I år går den av stapeln i Italien i juli. Vi i SEJU brukar ordna gemensamma resor till de större träffarna. Extra bra för dig som ska iväg för första gången. Och har man varit på en internationell träff brukar man vilja fara på flera...

Pasporta Servo är en liten bok med adresser till esperantotalande i alla möjliga länder. Den är bra att ha med när man är ute och reser, för de som finns med i boken erbjuder gratis övernattning åt esperantister! Bra sätt att få se landet man besöker lite mer "inifrån". Pasporta Servo kan du få tag i via SEJU.

En annan viktig sak för oss är att sprida information om vad som händer och sker i den yngre delen av Esperantovärlden. Därför skickar vi ut ett medlemsbrev fyra gånger om året med aktuell information till våra medlemmar. I vår tidning *Kvinpinto*, gemensam för

alla nordiska ungdomsförbund, finns förstås också information. Har du tillgång till Internet går det bra att besöka vår hemsida på <www.esperanto.se/seju>. Nytt för i år är att vi skickar ut information via e-post till dem av våra medlemmar, som har en sådan adress. Meningen med det är att ytterligare snabba på informationsflödet mellan unga esperantointresserade i Sverige.

Medlem i SEJU blir man på samma sätt som i SEF, d.v.s. man betalar in pengar till SEF:s postgirokonto 20 12 - 3. Det kostar 75 kronor om man är född 1977 eller senare, övriga betalar 170 kronor. Glöm inte att ange födelseår och eventuell e-postadress på inbetalningskortet.

Nytt för i år är också en lite billigare variant av SEJU/SEF-medlemskap. Kostar bara 30 kronor. De sätts in på SEJU:s postgirokonto 51 33 01 - 2. Då får du vårt medlemsbrev fyra gånger om året, men inte *La Espero* eller *Kvinpinto*. E-postutskicket får alla våra medlemmar, oavsett vilken av avgifterna de betalt.

Frågor, funderingar och förslag på roliga saker som SEJU borde hitta på är alltid välkomna. Skriv till Esperanto-Centro i Stockholm och märk kuvertet "SEJU", eller använd vår e-postadress som är <seju@esperanto.se>.

Hoppas vi ses snart i "Esperantio"!

Anna-Lena Eriksson
ordf. i SEJU

SEJUs STYRELSE

Ordf.: Anna-Lena Eriksson, Gnejsvägen 10 B, 907 40 Umeå, tel. 090-195628

Kassör: Fredrik Olofsson, Laxtorpsvägen 279, 461 64 Trollhättan, tel. 0520-71166

Ledamöter: Keiko Snarberg, Briljantgatan 12, 421 49 Västra Frölunda

Janko Luin, Myggdalsvägen 123, 135 42 Tyresö, tel. 08-7128291

Ralf Fröhlich, Kjellmansgatan 13 - 113, 413 18 Göteborg, tel. 031-244367

Håkan Lundberg, Fisksätra torg 12, 133 41 Saltsjöbaden, tel. 08-6579372

Emil Josefsson, Lennart Torstenssonsgatan 13 B, 541 50 Skövde, tel. 0500-414896

ESPERANTOS GRAMMATIK

med texter och övningar

Esperantos grammatik kännetecknas av regelbundenhet, logik och pregnans. Tack vare detta är esperanto ett ovanligt lättlärt språk.

Dess rötter i europeiska språks ordsfatt och grammatik, och dess ständiga utveckling genom dagligt bruk i de flesta upptänkliga språksituationer gör språket levande och vitalt. Kännedom om ett fåtal enkla grammatiska regler och en jämförelsevis begränsad ordkunskap är tillräckliga förutsättningar för att förstå esperanto och göra sig förstådd på språket i tal och skrift.

Här följer de viktigaste grammatiska reglerna som utgör grunden för esperanto:

1 Alfabetet

Varje bokstav uttalas alltid på samma sätt, som i följande ord:

a	alfabetet	[brett a]	k	kanske	
b	börjar		l	lär	
c	rätt så	[ts]	m	man	
ĉ	lattjo	[ttj]	n	nu	
d	varvid		o	också [å]	
e	ett	[mellan e och ä]	p	påminnas	
f	fåtal		r	främmande	
g	grånade		s	språks	
ĝ	"gentlemen" [eng.]		ŝ	särskilt [sj]	
h	hesiterar		t	tungvrickande	
ĥ	"ach"	[ty.]	u	ords [o]	
i	vilken		ŭ	eufoniskt [diftong-u]	
j	jobbig		v	väsande	
ĵ	"dėja vu"	[fr.]	z	"z"	[tonande s]

2 Betoningen

Betoningen ligger alltid på näst sista (eller den enda) stavelsen.

3 Substantiv

Substantiv (tingord) bildas med ändelsen *-o*.

Bestämda artikeln är *la* både i singular (ental) och plural (flertal).

Obestämd artikel finns inte.

Man särskiljer inga genus (kön).

Pluraländelsen *-j* fogas till substantiv.

Text 1

Så här börjar kapitlet om Emil som hissar upp lilla Ida i flaggstången (Ur *Emilo de Smolando*, Astrid Lindgren, övers. H. Brown och K. Rohdin, Progreso Edonejo, Motala 1993, s. 23):

en fest

Dimanĉon la 10-an de junio okazis festo en Katthult. Oni atendis multajn homojn kaj de Lönneberga kaj de aliaj lokoj. Jam de pluraj tagoj la patrino de Emilo preparis manĝaĵon.

dagar modern

"Tio ĉi kostos multon", diris la patro de Emilo.

fadern

Översätt

a) fester b) dagen c) mödrarna d) en far

4 Adjektiv

Adjektiv (egenskapsord) bildas med ändelsen *-a*.

Adjektiv som bestämmer ett substantiv i plural tar ändelsen *-j*.

5 Personliga, possessiva och reflexivt pronomen

Personliga och reflexivt (tillbakasyftande) pronomen (ord som ersätter substantiv) är

mi	jag	li	han	vi	ni
vi, (ci)	du	ĝi	den, det	ili	de
ŝi	hon	ni	vi		
oni	man	si	sig		

Possessiva pronomen (ägandepronomen) bildas med adjektivändelsen *-a*.

Text 2

I sagan En fahir och en prins (*Fakiro kaj Princo*) återfinns följande stycke (Ur Bengalaj Fabeloj, Lakshmiswar Sinha, Förlagsföreningen esperanto, Stockholm 1930, s. 22):

"Do, iru al via patrino kaj demandu pri la sekreto de via vivo, sed promesu, ke vi neniam kaj al neniu mencios pri mia demando", diras Duorani.

"Ho, nur tion, tio estas tre facila. Mi tuj iros al mia patrino", respondis Aĝit.

Nun Aĝit estas tre ĝoĉa rehavinte siajn birdojn. Kaj kun la birdoj li rekte iras al la ĉambro de sia patrino.

din mor

min mor

glad

sin mor

Översätt

a) min far b) din fest c) en glad mor d) våra glada fäder

6 Adverb

Adverb (omständighetsord, som svarar på frågorna när, var, vart, hur, varför, hur mycket) bildas med ändelsen *-e*.

En del adverb utgörs av stamord (ord utan ändelser).

7 Komparation

Adjektiv och adverb kompareras (gradförändras) med *pli* ("mer") och *plej* ("mest").

Text 3

I en populärvetenskaplig bok om jordbävningar kan man läsa följande (Ur *Tertremoj - Ĉu Enigmo*, Daniela Deneva Power, Edistudio, Pisa 1991, s. 73f):

La plej forta el la konataj vulkanaj tertremoj estis ligita kun la erupcio de la vulkano Krakataŭ en 1883. La forta eksplodo detruis la konuson de Krakataŭ kaj la insulo preskaŭ estis enakvigita. La skuoj kaŭzis fortegajn detruojn en la urboj sur la insuloj de Indonezio. Post la tertremo formiĝis ondego cunamo (vd. p. IX), kiu forbalais ĉion en la malaltaj partoj de la insuloj. Ĝia maksimuma alteco atingis 40 m, kaj la nombro de ĝiaj viktimoj - 36 000 homoj. La sono de la eksplodo estis aŭdita je la distanco de 5 000 km, de Lankao kaj norda Tajlando ĝis la centraj partoj de Aŭstralio.

starkaste
stark

Tipa fenomeno ĉe la vulkanoj estas la vulkana tremoro. Dum la rapida movo de la lafo en la kanalo kreiĝas vibradoj de la tavoloj, konstruantaj ĝiajn murojn. Tiu tremoro konsistas el korpaj kaj surfacaj ondoj, kies periodo de vibrado ju pli longa estas, des pli profunde situas la fonto. Ĝi estas registrata sur la sismografoj kiel vibradoj, signife pli fortaj ol la mikrosismoj, sed pli mallongperiodaj.

djupare

starkare

Översätt

a) en stark far b) en starkare far c) den starkaste fadern d) kraftfullt

8 Räkneord

Grundtalen för några räkneord är

0	nul	10	dek	20	dudek
1	unu	11	dek unu	...	
2	du	12	dek du	30	tridek
3	tri	13	dek tri	...	
4	kvar	14	dek kvar	100	cent
5	kvin	15	dek kvin	...	
6	ses	16	dek ses	1000	mil
7	sep	17	dek sep	...	
8	ok	18	dek ok	1997	mil naŭcent naŭdek sep
9	naŭ	19	dek naŭ	1000000	miliono

Ordningstal bildas med adjektivändelsen *-a*.

Med adverbändelsen *-e* bildas adverb av räkneorden, och med *-o* bildas substantiv.

Text 4
Räkneorden kan anta samma ändelser som adjektiven och adverbena, vilket framgår av denna makedonska folksaga (Ur Makedonaj Popolaj Rakontoj, Zagreb 1978, s. 72):
Unue la ŝalmon kunprenis unu el ili, forhastis hejmen por ĝin elprovi je sia edzino. Li simulis, ke lin ekobsedis kole-rego kontraŭ ŝi kaj li ŝin mortigis. Poste li prenis la muzikilon, ludis, ludis, ŝajne por ŝin revivigi, sed ĉio estis vana. Ŝi mortis. Li ekmemoris pri la tromplogoj de Peĉjo Sagaculo. Tamen, li donis la muzikilon al alia kunulo. Al li same kiel al la unua okazis. Fine, ankaŭ la tria faris la samon - mortigis sian edzinon. Kiam ĉiuj tri tiel solvis la aferon kun siaj edzinoj, ili kunvenis, konfidis unu al la alia siajn misspertojn, kaj pentis pri siaj agoj.

Översätt
a) för det tredje b) den andra c) trettiotvå

9 Korrelativa ord

Under rubriken korrelativa (hänvisande) ord återfinns en del pronomen, adjektiv och adverb.

	frågande relativa	utpekande	allmänna	obestämda	nekande
person eller viss sak	kiu vem, vilken vilket; som	tiu den där, det där	ĉiu varje	iu någon	neniu ingen
sak	kio vad; som	tio det där	ĉi allting	io någonting	nenio ingenting
egen-skap	kia hurudan; som	tia sådan	ĉia varje slags	ia något slags	nenia inget slags
sätt	kiel hur; såsom	tiel så	ĉiel på alla sätt	iel på något sätt	neniel på intet sätt
rum	kie var; där	tie där	ĉie överallt	ie någonstans	nenie ingenstans
tid	kiam när; när	tiam då	ĉiam alltid	iam någon gång	neniam aldrig
mängd	kiom hur mycket; som	tiom så mycket	ĉiom allt- samman	iom något	neniom inte det minsta
orsak	kial varför; som	tial därför skäl	ĉial av alla orsak	ial av någon orsak	nenial av ingen
ägande	kies vems; vars	ties dess	ĉies vars och ens	ies någons	nenies ingens

Med ĉi ~ uttrycks närhet.

Med ~ ajn uttrycks en allmän obestämdhet ("~ som helst").

Text 5

En del av de korrelativa orden kan också få ändelser och suffix. Här återfinns några av orden i en faktatext (Ur La Regado de Si Mem per Konscia Aŭtosugesto, E. Coué, övers. J. Borel, Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel GmbH, Berlin/Dresden, 1924, s. 22):
Se ni malfermas vortaron kaj serĉas la signifon de la vorto "volo", ni trovas proksimume tiun difinon: "Kapablo decidiĝi libere al i aj agoj". Ni akceptas tiun difinon kiel veran, nerefuteblan. Sed nenio estas pli malvera, kaj tiu ĉi volo, al kiu ni tiel fiere pretendas, submetiĝas ĉiam al la imago. Vi eble ekkrios: blasfemo! paradokso! - Mi kontraŭdiras: neniel, vero, pura vero ĝi estas.

Översätt

a) iaj b) tiu ĉi c) kiuj d) io ajn

10 Verb

Verben (verksamhetsord) är alltid helt regelbundna. De böjs inte efter person eller numerus (antal). De enkla verbformerna har följande ändelser:

infinitiv (uppslagsform) -i
imperativ (uppmaningsform)/volitiv (viljeform) -u
konditionalis (villkorsform) -us
preteritum (dåtidform) -is
presens (nutidsform) -as
futurum (framtidform) -os

Text 6

Nu en text skriven av språkets upphovsman Ludwig Zamenhof, som berömmar ett häfte skrivet av R. de Saussure. Texten ger prov på samtliga esperantos enkla verbformer (Ur Originala Verkaro de Zamenhof s. 455, enl. Plena Analiza Gramatiko, K. Kalocsay/G. Waringhien, UEA 1985, s. 383):
La lastan verkon mi legis kun granda intereso; mi trovas ĝin bonega. Laŭ mia opinio estus tre utile, se vi eldonus ĝin ankaŭ en Esperanto, por ke ĉiu esperantisto, precipe la verkantoj, atente ĝin tralegu kaj por ke ili penu observi tiujn principojn, kiujn vi bonege esploris kaj klarigis. Mi ne dubas, ke nia Akademio tre volonte donos al via propono sian oficialan aprobon.

Översätt

a) läs b) finna c) är d) kommer att läsa igenom e) observerade f) skulle ge

11 Frågor

Ordet ĉu ("männne"; "huruvida") används för att uttrycka en direkt eller indirekt fråga, då annat frågeord (pronomen) saknas.

12 Genitiv

Genitiv (ägande) bildas med *de*, vilket motsvarar svenskans genitivändelse "-s", men även kan översättas med olika prepositioner på svenska. Ordet *de* kan också vara en preposition med betydelsen "från".

Text 7

I folksagan En herde och en fé kan man läsa (Paŝtisto kaj Feino, övers. Li B. och Yao B., Ĉina Esperantoldonejo, Beijing 1990, s. 1f):
Post nelonge, en trotado kaj henado de ĉevalo, venis ĉasisto, kiu malĝentile kriis: "He! Knabo, ĉu vi vidis malgrandan cervon?" La paŝtisto daŭre ludis sian fluton, kvazaŭ li ne aŭdus lin. "He, knabaĉo! Ĉu viaj oreloj estas ŝtopitaj? Ĉu vi ne aŭdis mian demandon?" La paŝtisto ankoraŭ ne donis respon- don kaj daŭre flutis. Kolerigite, la ĉasisto saltis de sur la ĉevalo, deprenis la fluton el lia mano, kaptis la paŝtiston je la orelo kaj refoje demandis: "Knabaĉo, ne ŝajnu vin surda! Mi demandas vin, ĉu vi vidis malgrandan cervon."

Översätt

a) Är du min far? b) dagens fest c) din mors far d) Läste han någon gång? e) Hon observerar på intet sätt, om du är stark.

13 Akkusativobjekt

Akusativobjekt (direkt objekt) får i esperanto ändelsen -n. Detta underlättar förståelsen av meningen och gör den tämligen fria ordföljden möjlig.

Varken subjektiv eller objektiv predikatsfyllnad (satsdel som tillsammans med ett verb uttrycker handlingen i satsen) får ändelsen -n. Men adjektivattribut (bestämning till ett substantiv), som bestämmer ett objekt, förses med ändelsen.

Ändelsen -n används också vid tids- och måttadverbial (satsdel som bestämmer ett verb, adjektiv eller adverb).

Substantiv som följer på prepositioner (ord som anger förhållandet mellan satsdelarna på ömse sidor om ordet) ska inte ha ändelsen -n, utom då man vill markera rörelseriktning (i det fall prepositionen i sig inte uttrycker riktning). Om en underförstådd preposition helt utesluts, ersätts den med ändelsen -n.

läste
finner skulle vara
läs igenom
(att) observera
kommer att ge

en hästs
gnäggande

(männne)

om, huruvida

De adjektiv som bestämmer ett substantiv med ändelsen -n får också denna ändelse. Ändelsen -n placeras efter en eventuell pluraländelse. I satsforkortningar kan objektsformen vara underförstådd, men framgår genom bruket av ändelsen -n.

Text 8

Följande text är en del av en legend, som visar exempel på där ändelsen -n ska användas och där den inte ska användas (Ur La Parolanta Kranio de Mortinto, i Elzasaj Legendoj, Verlag Ellersiek & Borel GmbH, Berlin/Dresden 1924, s. 46f):

"Do, diru al mi", lin alparolis denove la kranio, "kiom da tempo vi nun vojaĝas laŭ via kalkulo?"

"Nu - la tutan tagon."

"La tutan tagon! Ho ne! Ĉar sciu, ke vi migras jam de tricent jaroj! Kaj nun reiru tien, de kie vi venis!"

Kaj la migranto eliris el la kastelo. Li unue venis al la domo kun la fermitaj fenestraj kovriloj; el ili unu li malfermis, sed birdoj ne plu elflugis. Apud la rivereto ne plu staris la pastro, kiu ĉerpis akvon en malplenan, senplanan kuvon, kaj sur la arbeto apud la ŝoseo ankaŭ ne plu disputis la kornikoj. Daŭrigante sian migradon, li fine venis en sian vilaĝon kaj staris antaŭ sia patra domo. Li sonorigis, kaj iu al li fremda sin montris apud la fenestro. "Al kiu vi volas iri, amiko?", oni lin demandis.

"Nu, en la domon - en mian domon!" li respondis. Kiam la homoj malfermis la pordon kaj ekvidis la fremdan viron en tute antikvaj, difektitaj vestaĵoj, kovritaj de polvo, ili ekbalancis la kapon, kaj eĉ pli ankoraŭ, kiam li diris sian nomon tute nekonatan en la tuta vilaĝo.

La homoj kompatis la strangan fremdulon, lin enkondukis al la urba domo, kaj tie ili rigardis en la malnovajn komunumajn librojn. Kaj efektive antaŭ tricent jaroj ekzistis gento kun lia nomo, sed ĝi de post tiu tempo tute estis formortinta!

Ili iris kun la fremdulo en la preĝejon kaj igis legi por li la sanktan meson. Dume oni vidis blankan kolombon fluganta ĉirkaŭ la altaro.

Översätt

a) (på) den fjärde dagen b) Jag fann min far. c) Fann hon prästen? d) Ingen kommer att observera hästen.

(under) hela dagen

prästen, som öste vatten
"fortsättande" sin vandring

han sa sitt namn som var helt okänt i hela byn

in i kyrkan

14 Particip

Med particip (substantiv, adjektiv och adverb som bildats av verb) av verben och hjälpverbet *esti* ("vara") bildas sammansatta verbformer. Participen kan också stå självständigt.

Aktiva participformer är

-int- avslutad
-ant- pågående
-ont- förestående

och de passiva är

-it- avslutad
-at- pågående
-ot- förestående

Lägg märke till överensstämmelsen med vokalerna i, a och o i de enkla tidsformerna

Text 9

I detta korta utdrag ur en berättelse ingår många particip. Här är det för att ge intryck av kanslispråk, och kan inte allmänt rekommenderas som stilistiskt föredöme. Men participen kan ofta vara eleganta motsvarigheter till en hel sats i svenskan (Ur Nord-germanaj Rakontoj, Heinrich Bandlow, övers. E. Scheerpeltz, Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel GmbH, Berlin/Dresden 1924, s. 22f):

Li serĉis en amaso da kajeroj kaj post nelonge trovis, kion li serĉis. "Unu juĝo estis la sekvanta: La akuzito estas kondamnita, malantaŭenigi sian novkonstruaĵon de la malsupra rando de la frontona fenestro de l'provizejo de la akuzantino tiom, ke el super la jam estanta frontona

följande den anklagade

den anklagande

fenestro *farita samspeca fermita frontona fenestro de super la jam ekzistanta dua etaĝo supozite konstruota tria etaĝo, meze granda homo, staranta rekte en senĝena teniĝo, kies starloko antaŭ la fenestro estus tiel elektita, ke lia rigardo antaŭen trafas la vitron de la fenestro 16 2/3 centimetrojn super ĝia malsupra rando, per supren direktita rigardo povus en la tuta larĝo de la fenestro ankoraŭ vidi la ĉielon."*

Översätt

a) den som har läst b) som kommer att vara c) Jag har gett. d) den funna hästen e) Jag kommer att ha funnit hästen den dagen.

15 Ordbildningen

De uppslagsord man finner i en esperantoordbok är ordstammar, varefter ev. följer ändelser för substantiv, adjektiv, adverb, verbens infinitiv m.m. En enda ordstam kan alltså ofta bilda många ord av olika ordklasser. Det betyder att ett ord som liknar motsvarande ord på svenska i en ordklass, kanske förefaller mycket annorlunda i en annan ordklass beroende på svenskans oregelbundenhet.

Liksom i svenskan kan nya ord bildas genom sammansättning av två eller flera ordstammar med lämpliga ändelser. Esperanto har en stor uppsättning prefix (förstavelser) och suffix (efterstavelser). Med dessa kan man bilda nya ord, vilket ger en mycket stor nyansrikedom i esperanto och rationaliserar inläringen, eftersom samma prefix eller suffix kombinerat med olika ordstammar ger ord som på svenska kan vara helt olika.

De flesta av dessa prefix och suffix kan dock (ev. med lämplig ändelse) användas även som självständiga ord, varför gränsen mellan prefix/suffix och ordstammar inte är helt tydlig.

Några prefix:

bo-	släktskap genom gifte, svär-
ĉef-	den/det viktigaste, huvud-
dis-	isär, itu, kring
ek-	påbörjande handling; ögonblicklig handling
eks-	före detta, ex-
fi-	(moraliskt) föraktlig, avskyvärd
ge-	av båda könen
mal-	motsatsen
mis-	miss-, fel-, van-
ne-	nekande, icke-, o-
pra-	förn-, ur-
re-	åter-
vic-	vice-, reserv-
vir-	han-

Några suffix:

-aĉ-	uselhet
-ad-	(varaktig eller upprepad) handling
-aĵ-	sak, föremål; maträtt
-an-	medlem; invånare; anhängare
-ar-	grupp, samling, mängd
-ebl-	möjlig, -bar, -lig
-ec-	egenskap, -het
-eg-	förstärkning
-ej-	lokal, plats, rum
-em-	benägenhet, bøjelse
-end-	som måste göras
-er-	en av många smådelar
-estr-	den som styr, ledare
-et-	försvagning
-id-	avkomling, unge
-ig-	göra, förmå att
-iĝ-	göras, bli
-il-	redskap, verktyg, medel
-in-	hon-
-ind-	-värd
-ing-	hållare som föremål sticks in i
-ism-	lära, -ism
-ist-	yrkesutövare, anhängare
-obl-	-faldig, gånger
-on-	-del, bråktal

gjord som det antagits som kommer att byggas

-op- i taget, i sänder
 -uj- behållare som innesluter föremål
 -ul- person, varelse med viss egenskap
 -um- varierande betydelse beroende på stamord

Text 10

De kanske viktigaste suffixen i esperanto är -iĝ- och -ig-. Med -iĝ- kan man göra ett transitivt verb (verb som uttrycker en handling som övergår till ett objekt) till ett intransitivt, och med -ig- ett intransitivt verb till ett transitivt. Här i en bok om Kinas historia (Ur 5000 Jaroj de Ĉinio, Caŭ Bajlong, övers. Faibo, Ĉina Esperanto-Eldonejo, Beijing 1988, s. 174):

förenade

Tiam ekprosperis tibeta sklavo-posedistemo regpotenco sur la Ĉinghaj-Tibeta Altebenaĵo, la tibeta reganto Sunzamkampo unuigis tibetajn tribojn kaj sendis personojn al Ĉang'an (la ĉefurbo de Tang-dinastio) por lerni han-naciecan kulturon. En 640 p.K. li sendis sian subulon Ludongzam al Ĉang'an por peti geedziĝan alianciĝon. Tajzong promesis e dzinigi al Sunzamkampo princinon Ŭenĉeng.

giftermåls-göra till hustru

Översätt

a) bli hustru b) förenas c) Hästen finns ingenstans. d) Festen blev glad. e) Det dagas. f) Det gläder mig.

Mycket viktiga är också fyra suffix som används för att förtydliga till vilken kategori en fletydig ordstam ska höra; -ad- handling, -af- konkret sak, -ec- abstrakt egenskap och -ul- person.

Texten är ett exempel på sakprosa skriven på esperanto, och handlar om danska vikingar (Ur Interesa Arkeologio, Marinko Ĝivoje, Sennacieca Asocio Tutmonda, Paris 1975, s. 41):

framstående person kristlighet utrustande offer

En tiaj tomboj por "simplaj mortintoj" la ŝtona akriĝilo kaj la tranĉilo estas la solaj mortdonacoj. Sed por la eminentuloj aŭ altranguloj la tombekipaĵo estas riĉa kaj la tombo mem pli vasta kaj pli solide konstruita. Post la jaro 1000, kiam en Danlando plifirmiĝis k ristaneco, tute ĉesis la ekipado de la tomboj per postmortaj donacoj kaj donace enmetitaj oferaĵoj.

Översätt

g) utrustning h) lektyr i) festivitas j) offerande k) enighet l) en kraftkarl

gapskrattade skrattade log

Andra vanliga suffix är -eg- och -et-, här i en rysk saga (Ur Rusaj Rakontoj - Fabeloj al Helenjo, Mamin Sibirjak, övers. N. Kalanov, Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel GmbH, Berlin/Dresden 1924, s.7):

Tio ĉi estis ja tute amuza. Ekridegis la junaj leporidoj, kovrante siajn buŝetojn per la antaŭaj piedoj; ekridis la bonaj maljunulinoj; ekridetis eĉ la maljunaj leporoj, kiuj jam falis en manegojn de vulpo kaj elprovis lupajn dentojn.

Översätt

m) jätteguld n) en liten häst o) en mycket framstående person p) jättestyrka

som med en yxa tog och lyfte upp

Esperantos kraftfullhet, för att hämta ett honnörsord från datorernas värld, framgår av texter med sammansatta ord med såväl ordstammar som prefix/suffix och ändelser. Här ur en kriminalnovell av pseudonymen Johán Valano, författaren Claude Piron (Ur månadsidningen Monato nr 2 1981, s. 37):

Lia humila mieno videble igis ŝin sengarda kaj malestima. Per fulmrapida movo, li frapis ŝian manradikon per la dekstra mano, kvazaŭ hakile. La pistolo falis planken, kaj per same rapida movo li ĝin prenlevis.

"Blufulino!" li diris, kaj estis lia vico toni malestime. "Kiel vi povus min likvidi ĉi tie? Se vi pafus la tuta universitato aŭdus la bruon. Kaj kion vi farus el mia kadavro? Vi volis unue min konduki eksterurben por trankvile pafi, ĉu ne?, kaj vi imagis, ke terurite de via armileto, mi senproteste obeos!"
Kovrante ŝin plu per minaco pistola, li atingis la telefonon, finigis numeron kaj parolis: "Ĉefpolicejo? Parolas Stefano Farnadzo..."

kvinnlig bluffmakare

slog med fingrarna

co (l) fortulo m) ĝojega n) ĉevalito o) eminentegulo p) fortego
 ĝoja e) Tagiĝas. f) Min ĝojigas. g) ekpafi h) legi i) festeco j) oferado k) unue
 Text 10 a) editiĝi i) b) unuigi c) La ĉevalo troviĝas nenie. d) La festo fariĝis trovinta la ĉevalon tiam tagon
 Text 9 a) la leginto b) estonta c) Mi estas dominta. d) la trovita ĉevalo e) Mi estas d) Neniu observos la ĉevalon.
 Text 8 a) la kvaran tagon b) Mi trovis mian patrino. c) Ĉu ŝi trovis la pastron? Ĉu li iam legis? e) Si neniel observas. ĉu vi estas forta.
 Text 7 a) Ĉu vi estas mia patro? b) festo de la tago c) la patro de via patrino d) Text 6 a) legu b) trovi c) estas d) rilaĝos e) observis f) donus
 Text 5 a) nagra slagaĵo b) den/det här c) vilka, som d) vad som helst
 Text 4 a) tre b) la dua c) ridaĵo d) Text 3 a) forta patro b) pli forta patro c) la plej forta patro d) forte
 Text 2 a) mia patro b) via festo c) ĝoja patrino d) mia ĝoja patro
 Text 1 a) festoj b) la tago c) la patrinoj d) patro
 Svar till Ŭinĝar:

Kursböcker

För nybörjaren finns åtskilliga kursböcker att välja bland. Här följer några av dem som finns att köpa på Esperanto-Centro i Stockholm:

Läroböcker:

Egaleco kaj paco per Esperanto, L. Forsman, 125 s., 75 kr (Lämpad för självstudier. Finns fortsättningskurs).

Allas andra språk, E. Malmgren, 1957, 126 s., 75 kr (Främst för barn).

Jen nia mondo 1, J.C. Wells m.fl., 1974/92, 74 s., 90 kr (På svenska. För självstudier. Med kassetband. Finns forts.kurs).

Saluton, A. Childs-Mee, 1996, 234 s., 90 kr (På esp. För självstudier).

Tendaraj tagoj, S. Mc Gill, 1993, 42 s., 75 kr (På esp. För 10 - 14 - åringar. Finns forts.kurs).

Ekl, H. Behrmann, 1974, 191 s., 75 kr (På svenska. Programmerad kurs).

Grodan, B. Lund/B. Wennergren, 1987, 135 s., 90 kr (För ungdomar).

Lernu Esperanton nun, I. Nordin, 1989, 58 s., 70 kr (På svenska).
Ludu kun ni, E. V. Formaggio, 1994, 150 s., 150 kr (För barn. Finns forts.kurs).

Mazi en Gondolando, 930 kr (Videokurs på esp med bok, ordlista och kassetband).

Därtill finns en **brevkurs** i sex delar à 8 s. av I. Nordin, vilken är gratis (om två frimärken bifogas varje gång).

Ordböcker:

Ordbok svenska-esperanto, E. Vilborg, 1992, 478 s., 450 kr.

Esperantisk-svensk ordbok, P. Nylén, 1954, 267 s., 90 kr.

Lilla esperanto-ordboken, E. Vilborg, 1988, 193 s., 90 kr.

Grammatikor:

Svensk Esperanto grammatik, E. Carlén, 94 s., 40 kr.

Nyckel till det internationella språket, 10 kr (Mycket kortfattad).

Jan Setréus

Elektronisk lärobok

Förlaget Al-fab-et-o visade böcker och *Elektronisk lärobok* vid SEF-kongressen 17-19 maj 1997.

Carl Erik Ohlsson i Skövde är en eldsjäl när det gäller att stödja esperantorörelsen. Trots att han har "många järn i elden" hinner han med att trycka böcker skrivna på esperanto eller översättningar från svenska. Den mest kända boken är sannolikt Sten Johanssons novellsamling *Denaska kongresano kaj aliaj noveloj*.

Under kongressen i Lesjöfors 1997 fanns ett bord med böcker från Al-fab-et-o där de två senaste böckerna av Sten Johansson, *Falĉita kiel fojno* (kriminalroman) och *Mistero ĉe Nigra Lago* (ungdomsroman), kunde köpas till förlagspriser, d.v.s. mycket billigt.

På uppdrag av Al-fab-et-o har KG DATA i Skövde (Karl-Gustaf Gustafsson) tagit fram en elektronisk lärobok som är utformad som ett uppslagsverk om grammatik i allmänhet och esperantos regelbundna grammatiksystem i synnerhet. Läroboken omfattar 72 artiklar. Även detta program fanns tillgängligt att prova under kongressen.

Den *Elektroniska Läroboken* är försedd med en enkel skrivmodul som gör det möjligt för den som studerar esperanto att skriva esperantotexter med korrekta "övertecken" (diakritiska tecken).

Skrivmodulen kan inte på något sätt mäta sig med t.ex. ordbehandlingsprogrammet *Ĉapelilo* eller andra professionella ordbehandlingsprogram, men är ändå så pass kapabelt att det bör räcka till för den som skriver kortare texter.

Skrivmodulens kortkommandon sammanfaller som regel med de kortkommandon som de flesta ordbehandlingsprogram använder.

Programmet är försett med en teckenfil UNIVERSAL4.TTF. Denna fil innehåller flera uppsättningar av esperantos bokstäver med diakritiska tecken. Anropet av dessa bokstäver har gjorts så enkelt som möjligt. Allt man behöver göra är att trycka på tangenten **Ctrl** och sedan **släppa denna tangent**. Därefter trycker man på någon av grundbokstäverna c, g, h, j, s eller u, eventuellt i kombination med **SHIFT**-tangenten om man önskar versaler, och vips finns bokstaven med det diakritiska tecknet på bildskärmen.

Har man tillgång till andra teckenfiler, med esperantotecknen ordnade enligt normen LATIN3, kan man, sedan dessa typsnitt registrerats av Windows, godtyckligt ändra typsnitt, ned till enskild bokstav om så önskas.

Skrivmodulen medger fyra olika marginalutseenden och har fyra olika tabulatorstopp. Skrivmodulen använ-

der den uppsättning som följer normen för LATIN3 men texter skrivna enligt normen PUBLIKA kommer även att återges med korrekta tecken. Den är försedd med två ordlistor Esperanto-Svenska och Svenska-Esperanto. Ordlistorna har ca 2500 uppslagsord vardera. Verben är markerade med TR (*transitiva*) respektive NTR (*netransitiva*).

Skrivmodulen lämpar sig bäst för utskrift av enstaka sidor. Det går att skriva ut flera sidor, om man inte ställer några krav på perfekt sidväxling. Alla kortkommandon i skrivmodulen är identiska med dem som används i t.ex. skrivprogrammet Word for Windows.

Vill man skicka textmaterial till personer som använder andra skrivprogram eller via Internet, kan man spara texterna med tillägget .RTF (*Rich Text Format*). Skrivmodulen använder internt tillägget .TX.

På disketten med programmet finns två exempel på hur man kan utforma "lektioner" som eleverna får hämta och sedan bearbeta. Genom att ställa skrivmodulens höger marginalstopp på 8 cm kan man ha ordlistan uppe samtidigt som man skriver svar på lärarens

frågor eller gör översättningar med hjälp av ordlistorna.

Till programmet finns även en läsebok som omfattar 83 sidor. Boken är utformad som en spännande berättelse om en attack på Internet av en mycket speciell CPU. Via berättelsen får läsaren veta lite om Internet, Skaraborgs län, hur man bokstaverar på esperanto m.m. som kan vara användbart. Vissa avsnitt kan uppfattas som väl tekniska, men det går mycket bra att hoppa över dessa utan att den röda tråden i berättelsen går förlorad.

Datorkrav:

CPU: 386 eller bättre.

Operativsystem: Windows 3.x eller Windows 95.

Pris:

Enbart programdiskett 130 kr

Enbart boken 65 kr

Diskett + bok 160 kr

Priserna inkluderar moms och porto inom Sverige.

Karl-Gustaf Gustafsson

RECENSION

En berättelse för tioåringar

Vi har läst *Mistero Ĉe Nigra Lago*, en bok av Sten Johansson.

En av anledningarna till att denna bok tillkom är att det är ont om barnböcker på esperanto, och de böcker som finns är oftast skrivna för yngre barn. Boken riktar sig främst till barn i åldern sju till tio år.

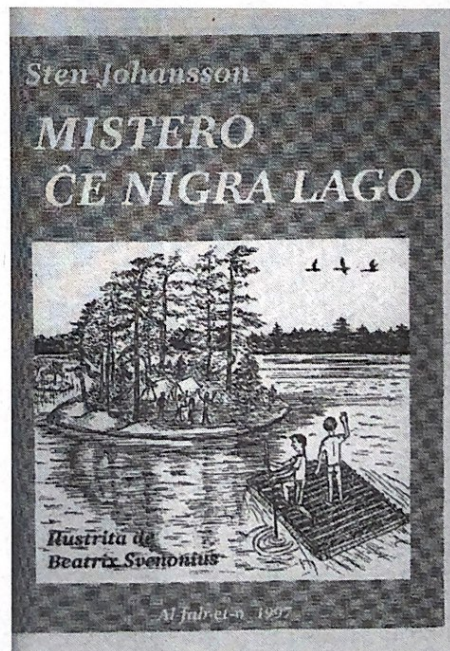
Berättelsen handlar om sex barn i åldern nio till tretton år som blir vänner och tillsammans uppäcker ett mysterium. De ser några män som bär sig mystiskt åt, och de bestämmer sig för att ta reda på vad männen har att dölja.

Den här boken är till språk och handling lik många andra för barn i den åldern; den enda stora skillnaden är att den är skriven på esperanto. Det är i och för sig en viktig skillnad, som gör den unik. Huvudpersonerna i boken talar esperanto med varandra, fastän de bor i en stad i södra Sverige. En del av dem talar det som andra modersmål, medan andra har lärt sig det

senare. Det är bra att de talar esperanto med varandra; på så sätt känns det mera äkta att boken är skriven på det språket.

Vi tycker inte att boken är ovanligt bra (den är inte något vi vanligtvis skulle läsa), men vi tycker ändå att vi kan rekommendera den till barn i rätt ålder som tycker om den sortens böcker.

Torun och Astrid Jansson

Literaturo de Al-fab-et-o

Det mycket aktiva esperanto-förlaget Al-fab-et-o kan erbjuda följande originalverk på esperanto skrivna av Sten Johansson:

DENASKA KONGRESANO kaj aliaj noveloj
Nio noveller från 1992, 46 s., 32 kr.
Flera av novellerna är prisbelönda av UEA.

GIS REVIDO KROKODILIDO
Femton noveller från 1996, 69 s., 48 kr.
Åtta noveller med allmänna ämnen och sju om esperantorörelsen. Tre noveller premierade av UEA.

INTERKONA MATENO
Fyra pjäser från 1996, 51 s., 40 kr.
Två av novellerna prisbelönda av UEA.

MISTERO ĈE NIGRA LAGO
En liten roman för barn från april 1997, 80 s., 48 kr.
Ill. Beatrix Svenonius.

Bland den till esperanto översatta litteraturen finner man:

Hjalmar Söderberg, **LA KISO** kaj dek tri aliaj noveloj
Övers. Sten Johansson, från 1995, 56 s., 40 kr.

Pär Lagerkvist, Eyvind Johnson och Harry Martinson,
NOBELA NOVELARO sep noveloj de tri svedaj
nobelpremiitoj
Övers. Sten Johansson, från 1995, 60 s., 40 kr.

Torgny Lindgren, **LA BELECO DE MERAB**
Övers. Sten Johansson, från 1995, 80 s., 48 kr.

Pär Lagerkvist, **MARIAMNE**
Övers. Bertil Nilsson, från 1995, 56 s., 40 kr.

Antologin **EN LA REALO TROVIGAS TRUO**
nuntepa sveda novelarto.
Övers. Sten Johansson, från 1996, 84 s., 48 kr.

LA ORPANTALONO el facillega serio de Al-fab-et-o.
Övers. Bertil Nilsson, från 1996, 40 s., 32 kr.
Recension i La Espero nr 3-6 1996 s. 13.

För beställningar och mer information kontakta:

Al-fab-et-o
Sten Johansson
Bergslagsg. 14, 8 vån.
602 17 Norrköping
Tel. 011 - 12 00 07
E-post: stenjo@lkstat.linkoping.se
Hemsida: www.esperanto.se/al-fab-et-o/

Al-fab-et-o har dessutom utgivit esperantoinformation, läromedel etc. för svenskar. Information fås av:

Al-fab-et-o
Carl-Erik Ohlsson
Pl. 3178
541 33 Skövde
fax. 0500 - 48 62 37

ARRANGEMANG

Kultur och turism i Skåne

Svenska Esperanto-Förbundets Södra Distrikt inbjuder till kultur- och turisdagar i Malmö den 12 - 14 september 1997. Esperantister runt Östersjön hälsas välkomna till arrangemanget, vars viktigaste programpunkt är en rundresa i södra Skåne. Man kommer att besöka den gamla staden Ystad och den forntida skeppssättningen Alestnar i Kåseberga, samt dricka kaffe på ett typiskt skånskt kafé. En annan programpunkt blir ett besök i muséet Malmöhus.

Kostnaden för två nätter i Formule 1 i Malmö är 220 kr i tre-bäddsrum, 300 kr i två-bäddsrum och 540 kr i enbäddsrum. Frukost ingår i priset.

Heldagsutflykten med lunch och eftermiddagskaffe, kvällsmat på lördagen, entré till muséet samt kaffe/té och smörgås fredag kväll kostar 325 kr.

Sista anmälningsdag är den 10 augusti.

Anmälan görs till:
Gertrud Lund
Falkmansg. 7 B
217 62 Malmö
tel. 040-80550
Betaling sker till:
postgiro 13 28 25 - 1
Suda Distrikto de SEF
eller
UEA-kontot bean-k, Bertil Andreasson.

Öppet hus med Radio Esperanto

Esperanto-klubben i Västerås anordnar kl 14.00 - 22.00 den 14 september öppet hus i Växthuset.

Klubben informerar om sin verksamhet. Servering av lite av varje. Sångduon Nata & Oksana sjunger kända och okända sånger på esperanto. Giorgio Machente Teamo underhåller med musik och sång på flera språk, bl.a. esperanto.

Radiohörna, där dagens begivenheter redigerats och sänts, och där radioamatörer berättar om kontakten med esperantotalande kolleger från hela världen.

Entrébiljetter på AROS-gården (ABF:s kursgård) för 30 kr (inkl. fika).

Kvällen innan äger den s.k. Kultur-natten rum, ett öppet hus för kulturlivet i Västerås, med musik överallt i centrum. Man får se teatern, konstupställningar, Västerås Revue m.m.

Den som vill övernatta till söndagen den 14/9 kan få logi på t.ex. vandrar-

hemmet. Anmäl önskemål om detta till:

Wim Posthuma
Soldatg. 40
723 45 Västerås
tel./fax 021 - 13 35 29
E-post wimp@quicknet.se

Esperanto- Institutets seminarium

Svenska Esperanto-Institutet inbjuder till sitt seminarium "La Kultura Lingvo" (Kulturspråket) på Esperantogården i Lesjöfors den 20-21 september 1997.

Här är årets medarbetare:
Marjorie Boulton, England
Erich-Dieter Krause, Tyskland
Jerzy Fornal, Polen
Andrea Forman, Danmark
Aira Kankkunen, Sverige
med flera

Det kommer att bli föredrag, pjäser, sång och andra uppträdanden. Det blir ett bokbord och möjligheter att roa sig och prata med varandra enligt samma modell som tidigare seminarier.

Seminariet börjar kl. 9.30 på lördagen och slutar kl. 15.30 på söndagen. Det finns möjligheter att komma på fredagen. För tillfället planerar vi inte något program för den kvällen, men vi kommer att servera mat. Logi i 2-, 3- eller 4-bäddsrum.

Kostnader

Seminarieavgift: före den 1/9 200 kr
efter detta datum 250 kr

Helt paket (från fredag kväll till söndag
eftermiddag med all mat) 600 kr

Paket (lördag till söndag eftermiddag med
all mat) 405 kr

Priser för enstaka måltider, var god be
om detta om ni önskar.

Ta med lakan och handdukar, annars betalar ni 60 kr extra. Rengöring av rummen ingår i priset.

Diverse gemensamma kostnader, exempelvis för konferenser kan komma att läggas till ovanstående priser, t.ex. 15 - 20 kr.

Anmälan

genom betalning till postgiro 51511-4 Svenska Esperanto-Institutet. Anteckna er beställning på talongen.

Mer information

Begär från Märtha Andréasson, Friarelyckan 50, 425 43 Hisings Kärra. Tel. och fax. 031-571133

eller från Inga Johanson, Stampgatan 69 BII-127, 411 01 Göteborg, tel. 031-155723.

Internacia Turisma Semajno i Malta

Den 6:e Internationella Turistveckan kommer att arrangeras i Malta mellan den 3/9 och den 9/9 1997.

I programmet kommer att ingå utflykter till huvudstaden Valletta, den gamla huvudstaden Mdina, de gamla berömda templen Haġar Qim och Mnajdra, en pittoresk fiskeby, den runda kyrkan i Mosta, den näst största ön Gozo etc. Det avsätts tid för bad i Medelhavet, föredrag om Maltas historia och litteratur och om den lokala esperantorörelsen.

Kostnaden för hela veckan är 125 maltesiska lire (ca 2 500 kr), vilket inkluderar deltagaravgift, sex övernattningar på hotell, frukost och en måltid dagligen, fem utflykter och transport till hotellet.

Sista anmälningsdag är den 3 augusti. Anmälan görs till:

Malta Esperanto-Societo
P.O. Box 142
Valletta CMR 01
Malta
tel. 009-356-486260
fax. 009-356-523071

San Marinos Vetenskapsakademi

AIS, Internationella Vetenskapsakademien i San Marino, är något så ovanligt som en "vandrande akademi", d.v.s. dess arbets- och studiesessioner äger rum på olika håll i världen, ofta i samarbete med liknande nationella institutioner. Nästa session blir i Rimini, Italien, i början av september.

AIS är ovanlig på ett annat sätt: dess officiella språk är esperanto. Även föreläsningarna och examina hålls mestadels på esperanto. Vid sessionen i Prag i juli 1996, t.ex., höll Reinhard Selten, nobelpristagare i ekonomi, en serie föredrag om spelteori – på esperanto förstas.

Franko Luin

Brevvänner

Brevväxling är ett av många sätt att använda esperanto och samtidigt berika sin tillvaro med både kunskap och vänskap. Önskas brevkontakt med trettioårig manlig nepalesisk esperantist med passion för burfåglar, kanske Koresponda Servo Mondskala (KSM, "världsomfattande korrespondenstjänsten") inte kan hjälpa till, men

Datum är fastställt – 3 till 9 augusti 1998 – prislistan likaså. Med programmet kommer man att jobba febrilt i ett år framöver. Redan i sommar börjar SEJU:s styrelse att värva deltagare till KEF-98, först och främst bland de yngre esperantisterna.

Liksom tidigare kommer KEF att vara ett forum för den originella esperantokulturen: teater, musik, sång, litteratur. I Lesjefors kommer man dessutom att satsa på skaparverkstäder, där poesi och prosa, körsång, teatersport, gitarrspel, folkdans m.m. kommer till liv.

KEF håller sig med en egen hemsida med aktuell information och möjlighet att anmäla sig via e-post: www.esperanto.se/kef/.

det lönar sig förvisso att försöka. Det kan ju bli en tjuoåttårig nepalesisk ornitolog i stället, och det vore väl inte så illa. KSM är beläget i Frankrike. Man har ändrat adress flera gånger, men den nuvarande adressen är:

Koresponda Servo Mondskala (s-ro
Francois Xavier)

B.P. 6

FR-55 000 Longeville-en-Barrois

Frankrike

Skriv tydligt (gärna med tryckbokstäver) och uppge ditt hela namn, kön, civilstånd, ålder, yrke, esperanto-kunskaper, adress, önskat antal brevvänner, vilket kön och vilken ålder de bör ha, vilka länder de bör bo i och önskade ämnen för brevskrivningen. Under-teckna, datera och bifoga två internationella svarsakuponger.

Svar med namn och adresser kommer från KSM snart (min erfarenhet är en månads väntan). Om man brevväxlar med någon esperantist i ett fattigt land, är sannolikt ett litet bidrag till portot välkommet. Hur detta åstadkommes praktiskt överläter jag åt läsaren att fundera ut.

Jan Setréus

Vid en radiointervju med Ralf Fröhlich framkom, att SEJU under sitt årsmöte i Lesjefors den 18 maj beslutade att arrangeras Kultura Esperanto-Festivalo (Kulturell esperanto-festival) 1998 i Lesjefors.

Följande bakgrundsbeskrivning är en översättning av redaktören från ett original på esperanto.

Något om KEF:s historia

År 1986 arrangerades KEF för första gången som ett uttryck för den unga esperantogenerationens vilja att organisera en festival enligt sina idéer. De inbjöd också alla åldersgrupper att delta, under förutsättning att alla accepterar den ungdomliga stämningen. Huvudsakligen var det ungdomsgruppen *La Ranetoj* (Små grodorna) från Stockholm, som organiserade de första tre KEF tillsammans med lokala krafter.

Den sista svenska KEF inträffade 1990 i Västerås med hjälp av klubben där. Efter det året fanns inte längre lusten hos återstående "Grodor" att organisera en fjärde KEF. Många ansåg också att resor till Sverige kostar för mycket. Lyckligtvis övertog danska entusiaster efter tre år 1993 spontant organiserandet enligt samma traditioner och principer som tidigare. Danskarna var något engagerade i de svenska KEF. Köpenhamn är också mer lättillgängligt.

Den 5:e KEF arrangerades också i Köpenhamn, eftersom den danska huvudstaden i fjol var europeisk kulturhuvudstad. Detta sammanträffande gav en speciell glans åt arrangemanget.

Nästa år är Stockholm Europas Kulturella Huvudstad, och därför anser danskarna och andra att KEF uppensbart ska återvända till Sverige. Men "Grodorna" har blivit föräldrar och är inte längre aktiva som tidigare. Utan SEJU förblir denna dröm en dröm.

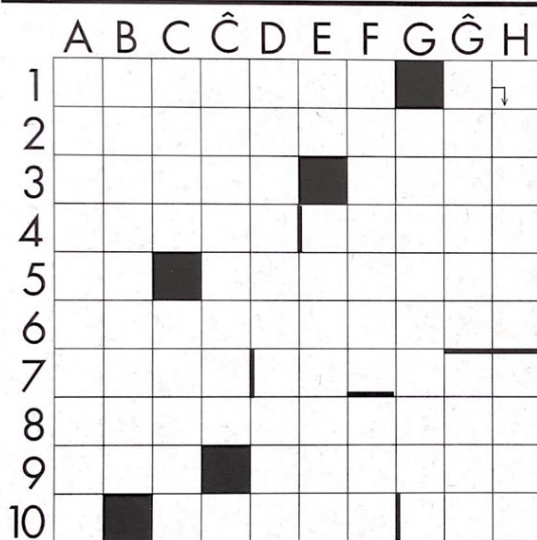
Lesjefors erbjuder kanske flera fördelar gentemot Stockholm, vilket de unga deltagarna i SEJUs möte för inte länge sedan kunde erfaras. Lesjefors är kanske svårtillgängligt enbart för tågresenärer från kontinenten. Men här är fördelarna jämfört med Stockholm:

- Många övernattningsmöjligheter på Esperantogården.
- Vällförsett kök och matsal.
- I närliggande Folkets hus finns två lämpliga salar med ljudanläggning.
- Att hyra dessa är billigare än i Stockholm.
- Möjligheter till utflykt med dressin på gamla järnvägsspår.
- M.m.

Wim Posthuma

Esperantoforbund, Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

KORSORD 97/3

Horizontale

- 1 Serion da arkoj - Mineralomasajn
- 2 Li konkuris
- 3 Dekpieda krustulo - Trinkajan
- 4 Trempi en vinagro (sen finaĵo) - Nordpolusa
- 5 Pano sen vokaloj - Infanoj de ambaŭ seksoj
- 6 Emblemojn de iu metio
- 7 Dekoraciita juvelaĵo - Nordamerikan
- 8 Rilata al grupo de rololudantoj
- 9 Patriarko - Ĉefan arterion
- 10 Fluas de Svislando al Nederlando - Grupo

Vertikale

- A Kunirant'
 B Ekzaltita pasio
 C Seka kaj akra bru' - Kolektaj' de fiŝkaptiloj
 Ĉ Rotacianta ŝtono
 D Parte rilataj al elefantproduktoj
 E Metal' - Havas kanono
 F Salo - Peco
 G Ne nesekse reproduktata
 Ĝ Politikaj socioj - Seksa pasi'
 H Etulo

LÖSNING TILL 97/1

1	Ĉ	E	E	S	T	A	N	T	O	J
2	A	K	T	U	A	L	E	■	P	I
3	S	V	E	N	O	■	K	N	E	D
4	T	A	R	D	I	S	■	A	R	O
5	U	D	■	O	S	T	A	G	O	N
6	L	O	L	■	M	A	R	A	N	■
7	I	R	A	N	O	N	■	N	E	■
8	N	A	S	O	■	D	E	T	A	L
9	O	N	I	K	S	O	■	A	G	A
10	N	E	S	T	O	N	■	J	U	N

Lennart Persson

